

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Veronika Dobiášová

Téma práce: Mimovýkonové cíle ve sportovních volnočasových aktivitách

Autorka, Veronika Dobiášová, se ve své bakalářské práci zaměřila na problematiku volnočasových aktivit sportovního charakteru a na jejich mimovýkonové přínosy pro děti mladšího a středního školního věku z pohledu jejich trenérů.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Text teoretické části se skládá z pěti hlavních kapitol: Cíle práce, Vymezení hlavních pojmů, Výkon a mimovýkonové cíle ve sportovních a volnočasových aktivitách, Trenér jako sociální pedagog a Možnosti seberealizace. V praktické části se autorka zaměřuje na osobnostní, sociální a hodnotové benefity z hlediska sportovních trenérů, které ve svém výzkumu oslovila.

V teoretické i praktické části oceňuji autorčinu prokázanou sebereflexi a využití vlastní analogické zkušenosti, ale také tvořivost, kterou místy uplatňuje (např. rozvíjení Vaňkova konceptu na s. 23). Text práce čerpá z poměrně rozmanitých typů informačních zdrojů, což je vzhledem k jejímu zaměření adekvátní. Na některých místech textu však absentují bibliografické odkazy (např. v kap. 3.3.4 a také v diskusní části).

Určitým deficitem práce je nedostatečně zvládnutá grafická stránka textu, např. kombinace různých typů odstavců a různých mezer v textu, které jsou nevzhledné a čtenářsky velmi matoucí. Potíže se vyskytují také ve stylistice, některá souvětí nejsou ukončena (např. na s. 14: „*Společnost by měla tedy myslet na to, že o všechny děti, ať už děti s poruchami učení, chování nebo tělesně postižené.*“). Místy se vyskytují také hovorová slovní spojení (např. na s. 27: „*Když jsem začala dělat atletiku...*“). Obsahově nesrozumitelná je informace na s. 26, z níž vyplývá, že děti mají v běžném roce k dispozici 180+104 volných dní, v nichž nenavštěvují žádné školní zařízení. Tato informace se jeví jako extrémně nadnesená. Zároveň zde chybí odkaz na příslušný informační zdroj, z něž byla převzata.

V praktické části si autorka určila za cíl prozkoumat názory trenérů na mimovýkonové cíle ve sportovních volnočasových aktivitách, trenérské priority v oblasti mimovýkonových cílů a představy o jejich zdařilé realizaci. Na základě výzkumného cíle stanovila dvě hlavní a tři vedlejší výzkumné otázky. Pomocí polostrukturovaných rozhovorů oslovila 16 trenérů zaměřujících se na trenérskou činnost u dětí mladšího a středního školního věku.

V rámci kvalitativní analýzy autorka provedla otevřené kódování a z něj následně extrahovala základní koncepty, jejichž soupis i obecný výklad uvádí v metodologické části. Za velmi přínosný považuji přístup k analýze dat, jejichž interpretace autorka posléze ještě konzultovala s každým z oslovených respondentů. Soupis vytvořených témat a proces filtrace relevantních témat (hodnoty, sociální a osobnostní rozvoj) adekvátně reflektuje princip *transparentnosti*, který v bakalářských pracích bývá zohledňován jen velmi zřídka. Poměrně

dobře propracovaná metodologická část však kontrastuje s mnoha nepřesnostmi a nedostatky v následujících kapitolách zahrnujících interpretaci dat a diskusi.

U grafického zpracování otázek pravděpodobně došlo k nepřesnostem při přenosu kvantifikovaných dat do grafické podoby a následně do slovních komentářů. Tato nesrovnalost vyplývá z nevhodné volby koláčových grafů, které ze svého principu vždy vycházejí z hodnoty 100 %. V tomto případě není zřejmé, zda jsou v grafech vyjádřena procenta všech získaných kategorizovaných odpovědí, anebo procenta všech respondentů. Vzhledem k polostrukturovaným rozhovorům je víc než pravděpodobné, že mnozí respondenti poskytli širší odpovědi spadající do více sledovaných kategorií (např. uvedli větší počet rozmanitých mimovýkonových cílů – viz graf č. 1). V takovém případě procenta uvedená v koláčových grafech neodpovídají procentům uváděným v interpretaci o procentech respondentů, kteří danou variantu zmínili. **Autorka by tedy měla vysvětlit, jak nakládala s daty respondentů, kteří v odpovědi na otázku uvedli více indikátorů spadajících do většího počtu kategorií:** (1) Jak větší počet odpovědí u respondentů kvantifikovala do koláčových grafů, tj. jak je přepočítala na graficky znázorněných 100 %? (2) Jak tento vyšší počet odpovědí zpětně převedla na procenta, která v interpretačních komentářích popisuje jako relativní četnosti respondentů zmiňujících sledované kategorie?

Určitým problémem je také to, že v interpretační části je povětšinou uveden pouze slovní popis výsledků, které jsou evidentní z grafického znázornění. Hlavním principem kvalitativní analýzy však nemá být kvantifikace nálezů, kterou bychom získali i pomocí dotazníkového šetření u mnohem početnější populace (kvantifikace kvantitativních nálezů bývá, pokud už je připojena, spíše jen vedlejší informační částí výsledků). Cílem by mělo být rozšíření těchto poznatků a prozkoumání širšího kontextu sledované problematiky z pohledu respondentů.

Je také zapotřebí upozornit na to, že výzkum založený na zjišťování postojů není objektivním zjišťováním faktů. Nelze např. souhlasit s tvrzením, že „*Mimovýkonových cílů, které se trenérům příliš nedaří realizovat, není mnoho.*“ (s. 36), protože: (1) trenéři se vyjadřují pouze k těm cílům, jichž si jsou vědomi, a také protože (2) popisují svůj vlastní pohled na to, jak se jim cíle (ne)daří plnit. Opomíjení tohoto faktu de facto zkresluje porozumění výsledkům výzkumu. Obdobně problematické tvrzení najdeme také v závěru (s. 41): „*[Trenéři] Potvrdili také, že tyto mimovýkonové cíle jsou pro děti stejně důležité jako výkonové cíle a že jejich realizace může mít pozitivní vliv na celkový vývoj dítěte.*“ Je však zapotřebí uvést, že na některých místech v závěru práce však autorka formuluje své nálezy vzhledem k jejich subjektivnímu charakteru adekvátně.

Diskusní část svou koncepcí příliš neodpovídá požadovaným standardům. Zahrnuje volnou, nesystematickou rozpravu nad výsledky, která má povětšinou charakter neoborného eseje a výzkumného cíle, resp. dílčích výzkumných otázek, se většina textu týká spíše okrajově. Chybí zde také stěžejní diskuse výsledků s odbornou literaturou, která se tímto tématem již zabývala a byla citována v teoretických kapitolách. Diskuse ani žádné odkazy na konkrétní bibliografické zdroje neobsahuje.

Z hlediska vývojové psychologie je zde zároveň zapotřebí poukázat na velmi nepřesné tvrzení na s. 37: „*...v návaznosti na teoretických poznatcích vývojové psychologie, že dítě v mladším školním věku se snaží především socializovat. Opouští svůj EGO svět s ohledem na svůj charakter, genetickou výbavu a vzhledem k výchově dříve nebo později setkává se ve sportovním*

kollektivu s dalšími dětmi, které to mají podobně...“ (bylo by vhodné, aby autorka dohledala původní informační zdroj s uvedením strany, odkud byl poznatek převzat).

Na druhou stranu bych však ráda ocenila autorčino upozornění na určité komplikace při dílčí kategorizaci zkoumaných cílů, které lze považovat za jeden z metodologických limitů výzkumu. Za cenné považuji také podněty pro další případný výzkum v dané oblasti, uvedené na s. 39-40 a dále určitá doporučení pro trenérskou práci se sledovanou dětskou populací, zaměřující se na dosahování zvolených mimovýkonových cílů.

Závěr: Předložená bakalářská práce se zaměřuje na velmi zajímavé a z hlediska pedagogiky volného času a výchovy dětí nesporně cenné téma. Jeho zpracování však vykazuje řadu nepřesností při práci s odbornou literaturou a při zpracování a interpretaci výzkumných nálezů. Práci také chybí stěžejní, syntetizující složka diskusní kapitoly. Mezi pozitivními aspekty předložené práce lze jmenovat autorčinu schopnost profesní sebereflexe v dané oblasti a její transfer do zkoumané problematiky a také poměrně propracovanou úvodní metodologickou část výzkumu. I přes řadu výše uvedených nepřesností se - v závislosti na dobrém výsledku obhajoby - přikláním k tomu, že je možné práci úspěšně obhájit.

Vzhledem k uvedenému navrhuji její hodnocení klasifikačním stupněm **“dobře”**.

Doc. Mgr. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 26. 5. 2023